

Best på teori

PUBLISERT 5. november 2011

Svein Eikeseth & Frode Svartdal (red.) | **Anvendt atferdsanalyse** Teori og praksis. Gyldendal Akademisk, 2010. 520 sider

I min studietid ved Universitetet i Oslo på 1990-tallet var atferdsanalyse et lite påaktet fag. En bitte liten håndfull studenter leste atferdsanalytisk litteratur ved siden av pensum. Og så var det to stipendiater. For min del fant jeg stimulans for interessen for atferdsanalyse i en artikkel som omhandlet psykologiens bidrag til vitenskaplig kunnskap.

Psykologiens to metodebidrag

Ifølge artikkelen har psykologi bidratt på ett felt, det metodologiske. De to metodene psykologien ifølge artikkelen har bidratt med, er kunnskap om klassisk og operant betingingsmetode – basisen i atferdsanalyse. Disse to metodene har, siden de ble beskrevet første gang, vært grunnleggende innenfor eksperimentell og anvendt forskning i psykologi og medisin. Nå vil nok jeg mene at psykologisk forskning har bidratt med annen viktig og nyttig kunnskap enn atferdsanalyse, men det er altså ikke tema i dene bokanmeldelsen.

Fraværet av formidling av atferdsanalyse i mine studiedager var påfallende, men effektive metoder har en tendens til å overleve. Boka *Anvendt atferdsanalyse – teori og praksis* tyder på at nettopp det har skjedd med atferdsanalyse i Norge.

Nyttig bok

Som tittelen indikerer, omhandler boka både atferdsanalytisk teori og praktisk-terapeutisk anvendelse av atferdsanalyse.

Det er ingen tvil om at dette er en nyttig bok for psykologer og andre helsearbeidere. Flere kapitler er svært velskrevne og gir en god gjennomgang av sentrale felt innenfor atferdsanalyse. Også koblingen mellom nevrobiologiske mekanismer og læring fungerer etter mitt syn godt. Både den teoretiske og den praktiske delen av boka presenterer atferdsanalytiske kunnskap i bredden. Dette går dessverre noen ganger på bekostning av dybden i kunnskapen som formidles, noe som blir særlig fremtredende i den praktiske delen. Den teoretiske delen fungerer fint som en innføring. For viderekomne studenter og kliniske eller forskningsrettede psykologer vil det nok være mer å hente i originallitteratur.

For generelt om anvendelse

Den praktiske delen gir et innblikk i atferdsanalytisk anvendelse i behandling av ulike typer psykiske lidelser og kroniske tilstander. Dette er nyttig og interessant lesning og viser betydningen av grunnleggende læringsmekanismer i vanlige og mindre vanlige kliniske psykologiske problemer. Enkelte deler, som kapitlet om læringsbasert rusbehandling, viser tydelig hvordan anvendt atferdsanalyse ligger til grunn for sentrale elementer i behandlingsstrategier.

Andre kapitler klarer imidlertid i liten grad å få fremheve det atferdsanalytiske bidraget i arbeidet med konkrete tilstander. I en praktisk orientert bok om anvendt atferdsanalyse skulle jeg gjerne sett mer detaljerte beskrivelser av atferdsanalytiske mekanismer og konkrete behandlingsprosedyrer i klinisk anvendelse, og mindre fokus på beskrivelser av ulike tilstanders forekomst og diagnostikk. Her mener jeg redaktørene bommer på en av målgruppene; som klinisk psykolog ville jeg ikke tatt opp denne boka for å finne forslag til løsninger på klinisk problemstillinger. Til det gir den praktiske delen altfor generell og overordnet gjennomgang av atferdsanalytisk anvendelse i kliniske saker. Redaktøren har etter mitt syn heller ikke lyktes helt med å få de enkelte forfatterne til å knytte den teoretiske og den praktiske delen sammen.

Boka fungerer altså godt som en innføring i atferdsanalytisk teori, men gir et heller overflatisk innblikk i anvendelse av atferdsanalyse i klinisk psykologisk praksis.

Anmeldt av Oddbjørn Hove, forsker og psykologspesialist ved Helse Fonna HF

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 48, nummer 11, 2011, side